Hatodik évfolyam — 44. szám. — Székely-Udvarhely, 1900. november 4.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . 2 „
Külföldre egész évre 12 „
Papok-, tanitók-, gazdasági egyleti tagok-s közs. elöljáróknak egész évre 6 kor., a tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor.
— Egy példány ára 16 fillér. —
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HIRDETÉSI DIJAK:
Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Érdekes beszélgetés egy falusi korcsmában.*

Kép a székely életből.

Egy falu korcsmájában történt nem régen. Ott üldögélt esős időben délután az asztalnál nehány helybeli középkoru gazda. Finom vegyes pálinkát iddogáltak. Sok mindenféle magán- és közügyről volt már szó, melyeknek a során a kérdésekkel kapcsolatban előkerült az irás és olvasás is. Az egyik igy kezdé:

— Sokért, még az egész gazdaságomért sem adnám sógor, ha én irni és olvasni tudnék. Eléggé szégyenlem, de nem tudok. Az én időmben nem volt muszáj a gyermeket az iskolába küldeni. Én is jól járhattam volna, de apámék nem küldöttek s én magam kedvéből nem mentem. Más szegényebb házaktól eljártak a gyermekek. Jócskán ir és olvas ma is mindenik. A falu házánál sokszor szememre hányják, mert igy is az elsők közé tartoznám. De hát mit csináljak. Ha nem tudsz, hát nem tudsz. Jól tudják, hogy régebben birónak is választottak volt. A vallott sok szégyen miatt 2 hét mulva le kellett mondanom s a 100 frt dijat le kellett fizetnem, mert csak nem tehettem, hogy a szegény polgáraim olvassanak s jegyezzenek nekem.

Egyszer jártam furcsán, csak hallgassák meg. Ha itthonn nem vesznek is számba, de más faluban megbecsülnek, mert a félvilág komám s jó pajtásom, még pedig mindenütt a népnek az eleje s még urak is Átutazás alkalmával B. falu korcsmájába beszállok. Olyan két lovam volt, mint két sárkány. A szekeremre is felülhetett akárki.

Hát ott van az egész elöljáróság. Mindenik ismert. Maguk közé ültettek; kevésen mult, hogy a tenyerökbe nem vettek.

Beszéltem én az ország dolgáról, a fővárosi ujságokról, birtokossági és községi ügyekről, a mint a szó hozta magával. Elbámultak. Poharat köszöntött rám az egyházgondnok. Én is olyant mondtam vissza reájok egyet, hogy eltátották a szájukat. De ott olyan dolog lett tudják-e, hogy én aznap este helyett csak másnap reggel érkeztem Brassóba.

Elég, a' hogy még a mulatság elején kiveszen a zsebéből egy irást a mellettem ülő főbiró, a kinek czifra ökrei, délczeg lovai, 20—30 köteles marhája, 3—400 darab juha mozog. Panaszolja nekem lassan a baját s ide adja az irást, hogy nézzem meg, mivel panaszolták el őt az alispánnak. Mindenki figyelmes lett.

Uram, Teremtőm! mit csináljak én most, gondolám magamban? Most véged van legény!

Meg kellett vallanom, hogy sem olvasni, sem irni nem tudok. Lassan mondtam, de mégis meghallották. Keményen megnézett mindenki, mert már, a mint mondám, ujságbeli dolgokról is beszéltem volt. Majd elsülyedtem. Azok nem akarták velem éreztetni, mert becsületes emberek voltak; de én mégis észrevettem, hogy kicsi legény lettem előttök. Akárkinek oda adtam volna a két drága lovamat, csak ez a szégyen ne történjék rajtam.

A többi társak is a felett sohajtoztak, hogy bár ők is tudnának a nevök leirásán kivül egyebet is.

A mellékszobában egy utazó, egyszerü öreg ur üldögélt egy fertály bor s a tarisznyából az asztalra tett lágy kenyér és hideg sült mellett.

Az ajtó nyitva volt. Figyelt az ivók beszélgetésére.

Egyszer, ama történet végeztével az ajtó közé állt s egész jóindulattal ezeket mondá:

— Oh, atyafiak! Hiszen nem olyan lehetetlen dolog az az irás és olvasás. Én sem tudtam még 20 esztendős koromban, mert nem fért a nyakamra. Meggondolkoztam. Neki fogtam. Fél év mulva szépen irtam és gyorsan; olvasni pedig ugy tudtam, hogy a pap s a mester sem jobban. Kollegiumba mentem s 24 éves koromban az iskolák gyors végzése után már kanczellista voltam, még pedig az elsők között, a királyi táblán, nehány hónap mulva pedig tüzérhadnagy a Bem táborában. Igy tett az a Teleki gróf is, a ki később Erdély kanczellárja lett s a hires Teleki-könyvtárt Maros-Vásárhelyen alapitotta e század elején, pedig 19 éves korában még nem tudott irni és olvasni*

Csináljanak olvasókört. Kérjék meg tömegesen a papot, mestert, tanitót, hogy esténként tanitsanak ott. Egy télen megtanulnak esténkénti 1—2 órán Adjanak külön fizetést ezért nekik, mert az iskolában eléggé rá dolgoznak a gyermekek tanitásával a kepéjökre. E mellett nappal ki is fáradnak. Azután gyakorolják magukat s jó irók és olvasók lesznek. Erre lehet időt kapni. Kedvesebb és olcsóbb lesz ez az időtöltés, mint a korcsmai. Az ujságokat, jó könyveket önmaguk olvassák s nem csupán másoktól hallgatják hébe-korba. Ujságokban és jó könyvekben okos emberek beszélgetnek hozzánk. De szavaikat nem lehet h a l l a n i, hanem csak l á t n i. Olvasás közben nem a fülével, hanem a szemével hallgatja az ember a nagy dolgokat. A ki pedig ezt nem tudja, a ki nem tud olvasni s száj helyett irásban nem tud beszélgetni a távollevőkkel is, az éppen olyan szerencsétlen a nagygazdaságával is, mint a vak és siketnéma. A tulajdonképpeni világ rá nézve csak igen kevés részben létezik. Kis bárány, borju, csikó csak szálal a füben. Az anyjok nagyokat fal. A kis gyermek rakja, rakja a kurta lábait s mégis alig halad. A nagy ember az erős, hosszu lábaival ezer annyi utat megteszen. Az apró gyermeknek még gyenge az agya, keveset bir befogadni a tudományból. A nagy emberé ki van fejlődve és sokra képes. Husz iskolás gyermek nem képes egy nap alatt együtt véve annyit tanulni, mint egy nagy ember. Söt azt merem magamról mondani, hogy a kifejlett agy telhetetlen. M i n é l t ö b b e t t u d s z é s t a n u l s z, a n n á l t ö b b e t k i v á n. Tanuláshoz csak akarat kell. Iskolákat végzett jóravaló fiatal ember azután még száz meg száz annyit olvas és tanul. A nagy Széchenyi gróf, az ország ujjáteremtője huszárkapitányi kardja letétele után tanult a meglevő kevéshez rengeteg dolgai között is még rengeteg sokat az idő beosztásával s lett az ország prófétája.

Itt a lendületesen mind emelkedő meleg hang félbe szakadt, mert kivülről beszólt valaki:

— Tekintetes ur kérem, mehetünk; befogtam a lovakat.

— No, az Isten áldja meg atyafiak — mondá még. Gyorsan a szekérbe ült s mire az elámult atyafiak magukhoz tértek, hogy kimenve elbucsuzzanak, már messze járt

— Korcsmáros ur, mondja meg, hogy ugyan ki vala ez az öreg ur? — kérdé az egyik.

— Nem tudom. Soha sem láttam, pedig régóta lakom itt s minden itt járó, valamire való embert ismerek. De ezt soha sem láttam.

— Hej, hej atyafiak, sógor s koma! Én még ilyen embert soha sem láttam; ilyen beszelgetést soha sem hallottam. Pedig ha harisnyás ember valaha járt valahol, hát én csakugyan jártam és forogtam emberek között, ha katona nem voltam is. Jártam eleget papok, tanitók s vármegye gyülésébe, de ilyent nem hallottam. Semmiféle Istenembere nem tud ennyit, nem beszél ugy a lelkedre — mondá az, a ki a fennebbi szégyenvallomást beszélte.

— No sógor — folytatá a másik. Ez ada az eszünknek dolgot. Én, az igaz, hogy megteszem, a mit mondott.

Mind az öt társa rámondá, hogy ök is meg. Több pálinkát nem kértek. Fél óra mulva mindenik otthon volt.

* * *

A következő tavaszon 30 olyan ember irt szépen s olvasott kézirást és bármely nyomtatást, kik megelőzőleg csupán a nevöket tudták lerajzolni, vagy még annyit sem. A megalakult olvasókör valóban annak maradt s nem lett belőle 3—4 ember folytonos nyerészkedő kártyafészke, illetlen beszédek, káromkodás, szennyes nyelvelés, veszekedés, verekedés, koczolódás helye, — a minő a legtöbb — hanem az emberek nevelő intézete, a finomabb társalkodás és viselkedés veteményes kertje. Két év multán 50—60 fiatal és koros férfi olvasott magának s a szebb czikkeket szép hangoztatással, ugyszólva előadással volt képes az öregek kedvéért és kiméléséért felolvasni.

A vidéken több falusi és kisvárosi ugynevezett uri olvasókör vehetne példát erről, mert ott sem széket, sem poharat nem repit senki a másiknak a fejébe; nem emel botot a másikra s nem tivornyázik senki, mint valami büdös korcsmában, illetlenül.

* * *

Nekem ezelőtt egy évvel beszélte el éppen az az 50 évet meghaladott gazda, a kivel az előlirt eset történt s a kivel véletlenül találkoztam és ismerkedtem meg egy vásáron.

A fennebbiek elbeszélése után még ezeket mondá nekem:

— Bátyám uram, ha megkapnám valahol azt az öreg urat, még a lábát is megcsókolnám. 5—6 év alatt egészen ujra születtem. Sokat olvastam, sokat tanultam. S tudja a bölcs mindenható szent Uristen, hogy mi történt velem, de igaz, hogy én most nem káromkodom, nem veszekedem sem otthon, sem egyebütt. Könyvre többet költöttem 150 forintnál s mégis gyarapodik a gazdaságom és semmi munkával sem késem el.

Két év mulva B. faluban találkoztam ugyan az előbbi embereimmel. Mindent elbeszéltem gyorsan. Bemutattam a szerzett tudományomat. Nem tarthattunk nagy keresztelőt, mert mindenki sietett a dolgára. Nem is tudom kibeszélni magamat eléggé. Bár valaki megirná az ujságnak is. Mert ez igaz.

No, hát én leirám a vén kezemmel ezt a dolgot, kedves szerkesztő ur. Vajjon lesz-e, a ki ezt minden irányban megértse, terjessze, a sokaságnak felolvassa és meg is csinálja? Vátahata! Több lélek kell az emberekbe, mint a mennyi van Addig nem irnak, nem tesznek, ha tudnának is!...

Kormosi Árpád,
kiskósági és kányádkelői gazda.

* Ezt a czikket kiválóan közfigyelembe ajánljuk. Szerk.

* Erről a Teleki Sámuel grófról Szilágyi Sándor az 1899-ben elhalt nagy történetiró 1847. julius 1-én, 22 éves korában ezt irja: „19 éves korában még olvasni sem tudott; akkor kezdette magát müvelni s kitartás és szorgalom tette azzá, a mi vala; pedig halála óta Erdélyben még párja nem akadt és sok viz fog a Maroson lefolyni, mig olyan ember áll elő". Kormosi.

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Székely népdalok.

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája).

I.

Hármas fodrot varrtam én a szoknyára,
Magam szőttem székelyszőttes módjára.
Nem kell nekem tulipiros, hoppikék,
Bécsi rongyot nem viselek semmikép.

Libeg-lobog gyöngyös pártám szalagja,
Nem kell nekem senki bolond divatja.
Hadd ragyogjon mindenben a mult fénye:
Székely ösök szép ruhája, erénye!

II.

Legközelebb a héten,
Szénát gyüjtünk a réten.
Összerakjuk boglyába,
Künn a Budvár aljába.

Ide rózsám s nem arra,
Jól ügyelj a szavamra:
Ha a széna kész lesz már:
Fizetésül csók is jár!

Fülei Lajos.

Ő s s z e l.

Járom a letarolt mezőt, száradt fü, hervadt virág megzizzen lépteim alatt. Itt-ott még zöld folt tarkitja a hervadás képét, őszi kikerics lila virágja, a megfonynyadt rétnek egyetlen pompája.

Bucsuzik az élet a szép természettől, tél hidegét érzi. Pedig az áldott nap játszi sugarával, mosolyogva enyelg a gyümölcsös kertek piros almájával. Mindhiába játszik, hideg már sugára, csókjától nem gyul már szerelemre semmi, a pázsiton látszik a szép természetnek lassu haldoklása.

Nézem a patakot, lassu a folyása, csöndes susogása. Habjai csókolják a lehajló füzet, bucsuznak tán tőle?...

Érezem a légnek hüvös leheletét, szomoruan suhan sárguló lombon át, elhagyta jó kedve.

Egy megkésett lepke imbolyogva repdes, szerelmet keresve, — ah, de nincsen virág, nincs társ, kivel egymást üzve keringjen a légben illatos mezőkön, mint tették nyáron át.

Mezők dalosai, czirpelő kis tücskök — elvétve ha szólnak. Bogár zümmögése csendes, halk és fáradt, mint a muzsikája megvénült czigánynak.

Fecske elköltözött, üres rég a fészke. Erdő, mező, berek, hogy megcsendesedett. Nyáj kolompja csendül, az is oly szomoru, érzi a gazdája, hogy nemsokára a jászol mellé kerül.

Szomoruan szép ősz, elmerengek rajtad, ugy szeretlek téged... Lehajtom fejemet az édes anyaföld áldott kebelére és az suttog nekem bübájos regéket. Avagy panaszkodom s ha az emberek közt nincs ki meghallgassa, meghallgatja a föld, mindnyájunknak drága, közös édes anyja. Meghallgatja, megvigasztal, fájó lelkem elringatja.

Olyan komoly a máskor derült égbolt, szürkés felhők jönnek, mennek, tömörülnek, mignem hullani kezd az ég könnye, siratva a tovaszállt nyarat.

Hideg esőcsepp hull sürün a magasból, összevegyül szemem forró könnyeivel. Mit sirat az égbolt? Az elmult szép időt, boldog ifjuságát. Vele sirok én is. Nyomasztó hangulat lep meg. Minden eszembe jut, a mi csak szomoru és sirok elfojtott, keserü könnyeket...

Küzd a nap sugára az ég felhőivel és bágyadt szivárvány jelezi a békét. Csak az én békétlen, folyton küzdő lelkem nem talál enyhülést.

Hogyha én meghalok, ne sirassatok meg. Hadd legyen mély sirom igazán nyugvó hely. És ne állitsatok jelt a sirom fölé, még domb se mutassa, hogy hova temettek. Festetlen koporsó, egyszerü szemfödél legyen a gyászpompám... s azután örökre feledjetek engem...

Sárga levél hull a fákról, lemondóan azt susogja: „én is éltem tavaszt, nyarat, őszre kelve elhervadtam, embernek is ez a sorsa.

Kék Iringot kerget a szél és zörögve, ez azt mondja: „ne bánkodjál, siess élni, rövid a nyár, hosszu a tél s gunykaczajjal odább rohan.

Tarlott mező, puszta határ, néma erdő és kopasz fák, elalusznak tél jöttével s tavasznak hivó szavára ujult erővel ébrednek.

Ám az ember életében csupán csak egyszer van tavasz s ha elkövetkezik tele, több tavaszra nem virrad az.

Riczi.

Az iparos ember önképzésének szükségessége.*

— Irta: **Spaller József** tanár. —

Jó estét kivánok! Mindenekelőtt bocsánatot kell kérnem, hogy a szokásos „Tisztelt Hölgyem és Uraim!"-féle czimzéstől eltérően, ezen egyszerü szavakkal köszöntöm Önöket: Jó estét kivánok!

És ezt a jó estét szivem mélyéből kivánom. Az azonban egészen más kérdés, hogy vajjon sikerül-e a mai estély programmjának keretében nekem is hozzájárulnom ahhoz, hogy az itt megjelent kedves közönségnek valóban jó estéje legyen.

Vagy kérdem: oly könnyü dolog-e az, valakinek egy igazán jó estét szerezni? Még egyes embernek is nehéz ezt megszerezni. Hat aztán egy nagy közönségnek?... Hisz méltóztatnak azt mindnyájan tudni, hogy különösen a mai világban nagyon is különbözők az emberek gusztusai. Az élet virága, pl. az ifjuság igy gondolkozik: „Minek a barna énnekem, mikor én a szőkét szeretem?"... Igen sok embernek pedig határozott elve az, hogy a sok szó szegénység s igy minden felolvasásnál többet ér egy alapos korondi fazékban 24 órán át illő komolysággal megfőtt töltött káposzta. Másoknak ismét az a nézete, hogy: „hol dal, szép lány s a pohárban bor van — minek oda felolvasás — tarka jókedv születik meg ottan".

Abban a korban pedig — évekről nem beszélek — a melybe csekélységem is beletévedett, igy gondolkozunk: „A mult olyan, mint az álom s mégis ez az én világom. Lelkem minden szent hitével mindig csak a multakba vágyom". A szerelemnek olykor csendes, nem ritkán pedig nagyon is hazárd alakjai Himfy kesergő szerelmével mondják: „Bele estem, henne vagyok, soha ki nem szabadulok", vagy pedig drága könnyüiknek gyémántcseppjeiben látom e dalt lekottázva: „A kapuban ugy elfogott valami, azt az érzést ki sem tudom mondani". Más váriáczióban pedig: „A fonóban szól a uóta, én Istenem de régóta hallgatom".

Igaz-e tehát t. közönség az, hogy a gusztusok ily rengeteg, hogy ne mondjam szörnyü különféleségével szemben képtelen az ember kinek-kinek a szája ize szerint beszélni s igy tökéletes „jó estét" szerezni.

Azért mondok én egyet t. közönség. Ne busuljanak, kettő nem lesz belőle. Tegyük félre most kivételesen, csak pár perczre egyenkint táplált gusztusainkat, virágos nyelven mondva: tegyük félre szivünknek legszentebb s 100 Celsius fokra fölhevitett vágyait; ne érintsenek most ábrándos lelkünknek a hold szende világánál nők álmai. A töltelékes káposzta, a melynek hivó szózata ott cseng fülünkben, ne bolygasson, hisz az negyednapos korában is pompás, sokkal jobb, mintha ma kebeleztük volna be; a szerelem dolgában pedig — mondom — csak csöndesen, különben kipusztit az árnyékvilágból:

— Tehát ha, kérem, rendben volnánk egyéni hajlamainknak rövid időre való elcsititásával, bátor vagyok most már felolvasásom tulajdonképeni tárgyára rátérni: „Az iparos ember önképzésének szükségességére".

Komoly ugy-e a tárgy, a melyről szólani akarok. Ne ijedjenek meg tőle! Hisz a mai ügyes-bajos világban

* A polgári önképző-egyletnek ez évi okt. 29-én tartott első fillérestélyén felolvasta a szerző.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Világnapló.

Vezeti: **Bakó Sámuel.**

Vigan dudál a portugál, azaz a kinézer. A német-angol egyezség hire eljutott már a kinai császárhoz is és Kvangohn most visszatérni készül Pekingbe, hogy a béketárgyalásokat személyesen vezesse. A télen különben ugyis nagy nehézségekbe ütköznék a háboru viselése s mire kitavaszodik, akkorra mégis csak helyre áll talán a béke. Hadi dologról történvén a beszéd, itt elmondhatjuk, hogy az Albert Eduárd welszi herczeg nevét viselő 12-es számu huszárezred e héten ünnepelte fennállásának 100 éves jubileumát. Az ezred jelenleg Lembergben állomásozik s parancsnoka Belnay János ezredes. Délafrikából szállitják az angolok a hadsereg egy részét haza Angliába s a visszatérő katonákat, kik a burok ellen harczoltak, nagy ünnepségekkel fogadják Londonban. A müncheni egyetemről azt jelentik, hogy királyunk unokáját Lipót bajor herczeg fiát Györgyöt beiratták az egyetemre rendes hallgatónak és pedig jogásznak. Francziaországból merénylet hire érkezett. Loubet köztársasági elnök ellen tervezték Lyonban az anarkisták, de a merényletet még idejében meghiusitották. — Vörösmarty Mihálynak, a nagy nemzeti költőnek most van születési századus jubileuma s ebből az alkalomból a Petőfi-Társaság fényes ünnepélyt rendez a század elhunyt jelesének. Az Otthon irók és hirlapirók köre pedig élén Rákosi Jenővel mozgalmat inditott, hogy szobrot állitson a nemzet elhunyt poétájának. Petőfi emlékének áldozott a héten a Petőfi-Társaság ismét; a Pilvax-kávéházban, hol Petőfi oly gyakran megfordult, emléktáblát helyeztek el szép ünnepély mellett. Képviselői beszámolók is voltak. Budapesten Mezey Mór az ötödik kerület képviselője számolt be, nálunk László Mihály dr, Heltai Ferencz dr Oklándon. Ezekről azonban más helyen. Ide még Dániel Ernő volt kereskedelmi miniszter beszámolója tartozik, melyet Pancsován tartott. — Nagy halottja is volt a hétnek: Müller Miksa halt meg, a világ leghiresebb orientálistája Londonban. A királyi házban lakodalmi nász volt. Mária Immakuláta Rajnera herczegnőt vezette oltárhoz Róbert württembergi herczeg. — Pólában szintén nagy ünnepség volt. A Szigetvár nevü hadi hajót eresztették vizre nagy ünnepségek és nagyszámu meghivott vendég jelenlétében. A királyt az ünnepélyen Hinke tengernagy helyettesitette. — Igen szomoruak voltak azonban a halottak-napi ünnepélyek, melyeket szokás szerint ez évben is megtartott a fővárosban elhunyt nagyjaink sirjainál az egyetemi ifjuság — Prágában szenzácziós esemény történt. Iska dr ó-katholikus cseh papot a templomban misézés közben letartóztatta a rendőrség. Iska dr ugyanis mint pap a katholikus hitről áttért az ó-hitre s a pápa e miatt kiközösitette az egyházból. A rendőrhatóság a helytartó tanács rendeletére kijelentette Iskának, hogy nem ismeri el többé lelkésznek s nem engedi meg, hogy misézzék. Iska dr ennek daczára a warmsdorfi kápolnában misézett s eközben a rendezőség letartóztatta és bekisérte, azután jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és szabadon bocsátotta. A warmsdorfiak táviratilag tettek panaszt e miatt kultuszminiszterüknél. — A képviselőház okt. 30-án tartott ismét ülést s a trónörökös házasságának beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Első szónok a javaslat mellett Engelmayer József előadó volt. Utána Kossuth Ferencz, Zichy János gróf, Holló Lajos, Mezőssy Béla beszéltek a javaslat ellen, melynek tárgyalása töltötte be a 31-iki ülést is. A szélsőbaloldali költő Rátkay László beszélt először, utána Polczner Jenő, Szeged város követe szólalt fel; az ülés többi részét Széll Kálmán miniszterelnök nagybeszéde töltötte be, melyről a napi lapok hasábos elismeréseket irnak. A javaslat tárgyalása azonban ezzel még nem fejeződött be s legközelebb Szilágyi Dezső és Horánszky Nándor is felszólalnak mellette. — Ő felsége legközelebb ismét Budapestre jön s most hosszasabban fog a fővárosban időzni. Minden csütörtökön és kedden általános kihallgatásokat ad. — Ha még megemlitjük, hogy a néppárt ismét népgyüléseket akart Csikban tartani s ismét nem tudta megtartani, e hét eseményeiről is beszámoltunk.

Iparügyek.

A székely kamara közgyülése.

M.-Vásárhely, 1900. okt. 27.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara október hó 27-én d. u. saját helyiségében Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök vezetése alatt népes rendes teljes ülést tartott.

Elnöki közlések során bejelentetett, hogy a keresk. miniszter gróf Lázár Jenő megyesfalvi müasztalos mühelyének tökéletesebb felszerelése czéljából segélyképpen 3000 korona értékü gépet adományozott, mivel e kiváló jelentőségü müasztalos-mühely müvészi nivóját emelni kivánja.

Ismeretes, minő szenvedélylyel és müvészi tökéletességgel üzi a nemes gróf a müasztalos-ipart s azért mily megmérhetlen áldozatokat hoz. Annál helyénvalóbb tehát állami támogatása. Értesülésünk szerint e mühelyben székely fiuk is nyernek kiképzést s igy remélhetőleg a grófi mühelyben otthonos magas müizlés átvitetik a gyakorlati ipar terére is. A székelykereszturi faiparosokon meg egy faesztergapad adományozásával segitett a miniszter.

Örvendetesen lepte meg a kamarát ezek mellett a keresk. kormány azon leirata, melylyel kilátásba helyezte, Straetz Hermann megyesfalvi szeszgyárosnak az ott felállitani szándékolt vegyi termékek gyárát öt éven át hajlandó évi 20 ezer korona segélyben részesiteni. Ez a gyár nagyjelentőségü lenne vidékünk mezőgazdaságára is, a mennyiben lehetővé tenné nagy mennyiségü törökbuza termésünk magasabb értékesitését s a mellett mint a maga nemében a kontinensen egyedüli gyár, a közforgalmat is jelentékenyen erre terelné. Straetz Hermann törekvésének a keresk. kormány által kifejezett ezen méltánylásához mi is a legjobb reményeket füzzük.

A székely ipar örvendetes támogatásáról tanuskodik azon elnöki bejelentés is, hogy ugyancsak a keresk. miniszter a Kovászna és vidéke ipari hitelszövetkezetnek 3000 korona feltételesen visszafizetendő kölcsönt és 800 korona berendezési segélyt engedélyezett.

A tárgysorozat rendén bejelentetett, hogy a párisi kiállitás tanulmányozására a kamara kerületéből 9 müiparos küldetett ki állami ösztöndijjal. Fokozott érdeklődéssel kisérte a teljes ülés a kamara titkárának ama bejelentését, hogy a székely ipar emelése érdekében — a sajtóban is ismertetett keresk. miniszteri rendelet értelmében — a kamarakerület jelentékenyebb ipari pontjait az iparfelügyelővel együtt bejárta és a gyakorlati ipar terén müködő érdekeltséggel tárgyalásokat folytatott. Az egybegyüjtött sok értékes adat a tanulmány-ut befejeztével fel fog dolgoztatni és a miniszter intenczióinak megfelelő memorándumban a keresk. kormány elé terjesztetik.

A kamarát ezen munkálkodásában az érdekelt iparos osztály és vezető körök mindenütt a legmeszszebb menő támogatásban részesitették, minél fogva remélhetőleg végre tiszta képet nyerünk a székely ipari viszonyokról s kitünik a segités szüksége is minden vonalon. Erre a székelység rég vár. Szomoru közgazdasági viszonyai közt tehát jogos igényeket támaszthat most az állam támogatása iránt.

És itt került tárgyalásra, illetve bejelentésre a keresk. kormánynak egy másik közismert fontos rendelete, melylyel a székely fiuk ipari kiképzésének ügyét akarja végleg rendezni.

E szerint a keresk. miniszter a Budapestre tervezett székely otthon kérdését elejtette s a székely fiuk további kiképeztetésének ügyét a kamarára és a Székely-Egyesületre bizza, a mely testületek kiküldöttei — a miniszter azon óhajtásához alkalmazkodva, hogy az ipari kiképzés magának a Székelyföldnek jelentékenyebb iparüző városaiban történjék — a részletekre nézve már meg is állapodtak. Minthogy a kamarának és Székely-Egyletnek a székely ipar támogatását és a székely fiuk további kiképzését a miniszteri leirat szerint szélesebb alapokra kell fektetni, a részletes terv és költségvetés a tárgyalásról felvett jegyzőkönyvvel együtt a kereskedelmi kormányhoz felterjesztetik. Ezzel a kézmüiparosok jelesebbjeinek magasabb foku kiképzése a fejlesztésre, illetve támogatásra érdemes iparágak és iparosok segélyezése, uj iparágak meghonositása stb. legalább egyelőre biztositva van.

Érthető lelkesedéssel járult tehát hozzá a kamara teljes ülése ezen gyakorlati eredményeket igérő határozatokhoz és üdvözölte a miniszter nagy horderejü kezdeményezését Természetesen ezután is a kamara fővezetése alatt marad az egész ügy, a mely e téren eddig is kiváló szolgálatokat tett a székelységnek.

Az ipartestületek és papiráruk ügyében tett felterjesztések, a sörös palaczkok hitelesitése, valamint az üres palaczkok szállitási kedvezményéről szóló miniszteri leirat. bejelentés után, tudomásul vétetett. Elfogadta a teljes ülés a központi bizottságnak a biztositási magánvállalatokról szóló törvényjavaslat módositása tárgyában beadott javaslatát. Csikvármegye vásári rendtartása tárgyában alkotott szabályrendeletére véleményt adott, itt-ott módositásokat ajánlván; a tisztességtelen versenyt szabályozó törvényjavaslat bizottsági tárgyalására Sz. Szakáts Péter titkárt küldte ki. Az udvarhelymegyei szijgyártó iparosoknak a rokon iparczikkeket terjesztő csikmegyei háziiparosok ellen a kereskedelmi miniszterhez beadott panaszos kérésére véleményt mondván, jóváhagyta az elnökségnek az országos vásárok rendezése ügyében bizottságok kiküldése iránt tett intézkedését.

A kamara 1901. évi költségvetését 22.730 korona bevétellel, 22.260 korona kiadással és 470 korona fölösleggel — elfogadta. Intézkedéseket tett a kamara ujjáalakitása iránt, evégből a választóképes iparosok és kereskedők névjegyzékét elkészitette. (A kamarai tagok megbizatása a folyó év végével jár le).

Több kisebb jelentőségü tárgy elintézése után Macskási Ákos iparmüvészeti iskolai növendéknek 100 korona, Szakáts Máté szakisk. növendéknek pedig 50 korona segélyt juttatott és örvendetesen tudomásul vette, hogy a m. kir. honvédség 1901. évi ruházati szükségletéből a kamara közbenjárására 2800 pár lábbelinek elkészitését a honvédelmi miniszter székely kisiparosokra bizta.

Vidéki levél.

Nyomasztó helyzet.*

— Ajánlva vármegyénk nagyérdemü főispánja szives figyelmébe. —

Tekintetes szerkesztő ur!

Öt szerencsétlen testvért ösmerek. Nevük: Tordátfalva, Medesér, Énlaka, Nagy- és Kis-Kede szomorkodó népe. A mostoha sors kopár hegyek magaslatán, szük völgyek ölében adott nekik lakást. Létük örökös küzdelem. Hasogatják a föld sziklakérgét. Munkatársai az Ur Istennek, ki, bár lelki jósága végtelen: még sem képes e helyen áldással jutalmazni a lecsorgott vércseppeket; hol ezerszeres munkával kerül a sovány kenyér asztalra; hol minden egyes falatért el kell lankadni, sokszor elcsüggedni.

Az Isten áldásából kevés, a csapásból sok jut szegényeknek. A hegylánc, hová az áldásthozó magot elszórják, villámot fog, jégözönt vonz. Oh, de sok van a pusztitó viharnak és mily ritkán e helyen a szegény népnek gazdag aratása!

Összehasonlitom ez öt testvér szerencsétlen sorsát szász és román testvéreink dus helyzetével, kik haza földjének legjavát birják, kik e szegény székely nép örökös küzdelméről fogalommal sem birnak és... nem irigylem tőlük a ringó kalásztengert, a beláthatatlan csordák sokaságát, az Olt, Maros és két Küküllő nagyra megnőtt halát. Nem! irigység nem fog el a miatt, hogy miénk a kopár hegy, az övék a termékeny völgy és Kanaánja. Nekik jut a fehér kalács, nekünk a verejtékkel öntözött barna kenyér is hiányzik. Az ők arczuk rózsája elárulja, hogy a haza, e szent édes anya nekik adja legtáplálóbb tejét. A mi arczunk halvány a sokszori éhségtől, inségtől... Igy van! És mégis üdvözöl szegény néped te kopár hegy, te terméketlen halom, mert ha egyéb nem is, a legszebb virág te rajta nyilik ki: a honszeretet gyönyörü virága. Téged itt megkapunk, csak itt díszelegsz igazán. Ott a dus völgyek ölében, az áldásban fulladozó testvéreink között hervadozni szoktál...

Szerkesztő ur! Ez öt testvér szerencsétlen. Nem koldus rongyai miatt. Nem azért, hogy mindennapi kenyere is hiányzik, hanem hogy vize nincsen. Mintha el volna veszve az ég irgalmassága: hónapok óta elvonul a sötét felhő felettünk, de meg nem öntözi kemény sziklainkat. Kiasszott kutaink epedve várják az ég csatornáinak megnyilatkozását. Mindhiába! Az öt község háromezer népe nincs mivel szomját eloltsa. Elnyügözött állataink bőgve rohannak egy-egy iszapfenékbe, hogy enyhületet nyerjenek. Hasztalan! Kenderünket nincs hol eláztatni, hogy gyermekeink rongyát felválthassuk tisztességes inggel.

Az ember- és állategészségügyet borzasztó veszély fenyegeti. Hát ha tüz ütne ki? Földönfutó koldusokká lennénk és nem lelnők helyünket többé saját honunkban meg.

Uram, uram, méltóságos főispán ur! Méltóságod 3000 népe szekérre rakta kutját. Éjjel más alszik. Ő kóborol üres hordóival határról-határra, hogy mire kicsinyjei fölébrednek, enyhületet adhasson eltikkadt ajkuknak. Hegyeiről más irányba futó vizét nincs ereje községe felé terelni. A vizbevezetés mérnök nélkül csak fium desiderium. Ugy tudjuk, hogy Tordátfalván G. K. főszolgabiró kiséretében járt is egy mérnök Brassóból.

A községtől másfél kilométer távolságra bőséges forrást találtak. Vizmestert is igértek ez alkalommal, ki a helyszinére kiszáll és a további munkát végezni fogja, de a vizmester valahol vizbe halt. Ébressze fel méltóságos uram! Sokszor tapasztalt jóakarata vesszejével — mint hajdan Mózes próféta — sujtsa meg vizetrejtő hegyeinket és oszlassa el nyomasztó helyzetünket, vegye el tüzvésztől való remegésünket, vágja utját a könnyen megrendülhető ember- és állategészségügynek... és népe hálás leend, megváltóként fogja üdvözölni, ha egy kis csörgedező csermelyben megnyitja előtte boldogsága forrását!

A tekintetes szerkesztő ur hálás szolgája:

Szomoru székely.

* Szóról-szóra közöljük e czikkelyt a beküldő kivánságára. Szerk.

Irodalom.

Székely egyesületi képes naptár és évkönyv az 1901-ik évre. A székely közönség legkedvesebb könyve, a Benedek Elek által szerkesztett Székelyegyesületi naptár és évkönyv megjelent. Évről-évre növekedik a könyv terjedelmében. Nem kevesebb mint 200 oldal a most megjelent naptár-évkönyv s ezen a kétszáz oldalon egész tömege a szép, érdekes és tanulságos olvasmányoknak, mintegy hetven képpel diszitve. És a székely egyesület, hogy a legszegényebb ember is megszerezhesse ezt a hasznos könyvet, mindössze 30 krajczárért árusitja, holott legalább is egy forint volna az ár, terjedelem és tartalom után itélve. Egy teljes esztendőre való olvasmány van e naptár-évkönyvben. Ime a tartalma: A hetvenéves király. (Két képpel.) Két házasság az uralkodó családban. (Négy képpel.) Gáspár Mózes. Székely história. Jakab Ödöntől. Umberto király halála. (Két képpel.) A szerb király házassága. (Képpel.) A nagyapó. Elbeszélés Petelei Istvántól. Élet-halál harcz a szabadságért. (Az angol-bur háboru 14 képpel) Székely történetek Benedek Elektől. Gulner Gyula belügyi államtitkár (képpel). Báthory Endre halála (képpel) dr Balló Istvántól. Egy székely nábob, Csulak Lajostól. A párisi világkiállitás (12 képpel). Utszéli ének. Gaál Zsigmondtól. Hogyan és hol lehetne az erdélyrészi vármegyékben fonó-szövő ipart teremteni? Telkes Simontól. A hol a veszettséget gyógyitják. (Képpel.) Mátyás király szülőháza Kolozsvárt. (Képpel.) Köllő Miklós halála (arczképpel.) Jelentés a székely-egyesület 1899. évi müködéséről. Hegedüs miniszter a székely-egyesülethez. A székely-egyesület alapszabályai. Ki mondja meg? vers Tarcsafalvy Alberttől. Az erdélyrészi gazdák értekezlete Sepsi-Szent-Györgyön. Dr Székely György (arczképpel). Szent-Iványi Miklós (arczképpel). Bodó Sándor (arczképpel). Székelyföldi iparkiállitas Maros-Vásárhelyt (17 képpel). Nagy Sándor arczképpel). Benke Istvántól. A székely gazda. A székely gazdasszony. (Hasznos tudnivalók). Vasárnap. Vers Tarcsafalvy Alberttől. Mulattató Székely góbéságok. Végül a székely név és czimkönyv, melyben a vármegyék, törvényszékek, járásbiróságok, körjegyzőségek névsorán kivül megtalálhatók az összes székelyföldi s a székelyföldhöz közelebb eső közép-, polgári-, szakiskolák és tanitóképzőkről a szükséges tudnivalók. Szóval nagybecsü, a székely embernek nélkülözhetetlen ez, melynek kiadásával nagy áldozatot tesz a székely egyesület, s méltó arra, hogy azt mindenki megszerezni siessen.

Az állatok világa. Brehm hatalmas müvéből, amelynek magyar kiadása most indult meg, a második füzet is napvilágot látott. Ebben szintén a majmok rendkivül érdekes életét festi a szerző azzal a bámulatos közvetlenséggel és azzal a mesteri leirással, amely a munkát az egész világon kedveltté tette. Ennek a második füzetnek a szövegét kilencz kitünő rajz illusztrálja. Adva van még a füzethez egy fekete nyomatu mülap és egy szines nyomatu mümelléklet. Az állatok világa Légrády testvérek könyvkiadó vállalatában (Budapest, váczikörut 78.) jelenik meg s minden könyvkereskedésben kapható. Egy füzet ára 80 fillér. Tájékoztatót a kiadóhivatal ingyen és bérmentve készséggel küld.

---

akaratlanul is foglalkoznunk kell az élet komoly oldalával is, különösen ha abból valami hasznot merithetünk.

Térjünk tehát a tárgyra. Nem hiszem, hogy volna társadalmi osztály, a melynek helyzetével, sorsával többet törődnék az állam, sőt maga a társadalom jobbjai is, mint épen az iparos osztályéval.

Méltó is rá! Nekem ugy tetszik, hogy e törődésben az állam és társadalom lelkiismerete szólalt meg, hogy végre-valahára segiteni kell e munkás népen, ez államfentartó elemen: különben pusztul s pusztulásával lankad az állam életereje is. Hisz a mi az egészséges vérkeringés az emberi testszervezetben: az az ipar és kereskedelem az állam életében. Mondom azt, hogy állami életünknek azt az épületét, a melynek alapját ezer év nemes küzdelme, közös szent akarat rakta le, csakis a folytonosan haladó, szilárd alapokon nyugvó, ész és nemesült izléstől áthatott ipari és kereskedelmi törekvés, munkásság tetőzheti be.

Megbecsülhetetlen az iparos ember munkája erkölcsi szempontból is. Izzadásában, a melyet nem egyszer az éjszaka óráiban is látok homlokán gyöngyözni-tán nem csupán a családja iránti önfeláldozó munkásságnak szent nyomait látom, de benne ragyog a hazaszeretet is, mely hazaszeretet türhetővé teszi részére még a legnagyobb küzdelmet is; a hazához lánczolja szivét, osztatlanul még az inség napjaiban is; övé, a hazáé élete, szivének első dobbanásától az utolsóig.

Igazságos tehát, hogy a népnek segitő kezet nyujtson állam, társadalom egyaránt. No de kérem, ha már látjuk a segitő kezet felénk nyujtani, miért nem ébredünk már egyszer mindannyian? Miért nem követjük a jó tanácsokat? Miért nem szedjük begyünkbe a jó szót.

Félünk talán az ujitásoktól, vagy pedig azt mondjuk, hogy önsorsunkról magunk rendelkezünk s nekünk ne diktáljon még a Herkó Páter se! Jól van! csakhogy akkor ne panaszoljunk. Ne sirjunk-rijunk, mert ez esetben a panasz nem ér semmit, a sirás pedig szégyen. Ha már annyira okosak vagyunk, hogy a magunk tudományával teljesen beérjük: akkor csináljuk ugy dolgainkat, a hogy öreg apánk csinálta. Igy aztán ma-holnap ugy kimegyünk a módiból, hogy az se tudjuk: miszerint — csak egyet emlitve — a czipő, vagy a csizma hombár-e, vagy lábzsák.

S most egy kis anecdotát! Egy Istenben immáron rég megboldogult oláhtalvi atyafi — fiát, mert a kis poronty édes atyjánál többet méltóztatott tudni, egy botocskával ugy főbe találta legyinteni, hogy az ártatlan lélek menten helyben maradt. Az öreget aztán e miatt annak idejében, ott a tulvilágon is, ugy intimebb körben keményen kérdőre vonták s majd pegig angyalok serege hatalmas kórusban zendit rá: „hogy elvesz a nép, a mely tudomány nélkül való!“ Sőt az öregnek felsőbb parancsra gyalog kellett megtennie az utat onnan a magasból ide le a mélységbe, hogy mondja meg véreinek: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes!“

Hát bizony kedves közönség! tréfa ide, tréfa oda, de a tökéletesedésre olyannyira szüksége senkinek sincs e szép hazában, mint az iparos embernek. A maradiság, az ó-testamentumhoz való hü ragaszkodás sehol se bosszulja meg magát olyannyira, mint épen az ipar produktumain. Az a székely leány, a ki addig csizmát viselt, jó nagyot, bocskorhoz hasonlót, most iczi-piczi czipőt vesz, még pedig szépet, inyére valót; czélja nem csupán az, hogy lábait befödje: tetszeni akar a hamis; tetszeni nemcsak szép szemeivel, hanem a lábacskáin viselendő szép czipőjével is.

S ha már a szép izlés, a tetszeni akarás ily hajlamaival állunk szemben, ma-holnap nem-e kötelességünk kedvezni a nagyközönségnek?...

A szakmánkban való tökéletesedés legyen első és főgondunk. Különösen az ifjuság menjen ki a nagy világba. Tanuljon, tapasztaljon, mert ha a rabonbánok ezen ősfészkének határait tul nem lépi, ha az édes anyi kebel mellett éli át egész életét: akar bizony rajtuk is betelik Göre bátyánk hazafias lelkének feljajdulása: „Bus az magyarnak élete: busabb mint az fülemile!“

Szakmánkban való szakadatlan tökéletesedésünk mellett aztán ne feledkezzünk meg nemzetünk iróiról és költőiről se.

Az „Iparosok Önképzőköré“-nek, a mely ezen estélyeket rendezi, mint örömmel értesültem, a szó legnemesebb értelmében vett emberbarátok fáradozása folytán — igen szép könyvtára van. Vajjon ki tudná eléggé mérlegelni, ki tudná kiszámitani e jó könyvek olvasásának áldásait?

A fiatal ember a jó könyvekből sok-sok ismeretet merit; nemesebb érzelmekre hevül s igy aztán a kezébe feldolgozásra kerülő durva anyagot is müvészi széppé formálhatja. A jó könyveknek hatása ugyanaz lelkünkre és szivünkre, mint a meleg nyári esőnek a tikkadt, hervadásnak indult növényzetre.

Az édes anya a magyar nemzet irói és költői müveinek olvasgatásától megtanulja, bogy mi a nő tulajdonképeni hivatása; azoknak nemesen érező lelkénél fölmelegedik az ő lelke is, hogy aztán kettőzött gonddal, szeretettel csüngjön családján; a melynek ő a lelke, ő védőangyala.

Az édes apa, ha a pihenés óráiban szintén a jó könyvekhez fordul: lelki erőt, kitartást merit az élet küzdelmének elviselésére, látni fogja azokból, hogy a munkás, a becsületes életen mindig Isten áldása van s hogy nem élet az, ha az ember csak a föld salakjához tapad. Kettős élete van az embernek: testi és lelki élete s hogy a lelki élet elhanyagolása mennyire állatiassá, mily alantas gondolkozásuvá teszi az embert.

Igazán, én annál nagyobb áldást nem kivánhatok magyar hazánknak: „segitse a jó Isten a munkás népet, hogy anyagilag boldoguljon; szivben-lélekben pedig hovatovább nemesedjék“.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Különfélék.

— **Halottak napját** ez évben is kegyelettel ülte meg városunk és vármegyénk közönsége. Ezer meg ezer gyertya- és mécsfény hirdette a hálás megemlékezést temetőinkben. A többek között a helybeli szakiskola tantestülete is megemlékezett Sebők Ignácz volt tanárról, kinek sirjára koszorut helyezett. Egyik növendék beszédet mondott, a daloskör pedig gyászdalt énekelt.

— **Vármegyénk törvényhatósági bizottsága** e hó 10-én délelőtt 10 órakor a vármegyeház disztermében rendkivüli közgyülést tart. Kormányrendeletek, hivatalos előterjesztések, községi ügyek, átiratok és Ugron János két inditványa képezik a gyülés tárgyait. Széll Ignácz belügyminiszteri államtitkárnak 30 éves közszolgálati évfordulója alkalmából felirat küldését, majd a mezőgazdasági bizottság szabályrendeletének módositását inditványozza Ugron.

— **Szt-Imre-ünnepély**. A sz.-udvarhelyi r. kath. főgymnasium és finevelő-intézet védő szentjének, Szent Imrének tiszteletére a főgymnasium nagytermében f. évi november 5-én (holnap, hétfőn) d. e. 10 órakor diszünnepélyt rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghivja az igazgatóság. Az ünnepély müsora. A r. kath. plebániai templomban d. e. 9 órakor tartandó szent mise után: 1. Ének Szent Imréről. Előadja az ifjuság vegyes énekkara. 2. Ünnepi beszéd. Tartja Csató Ernő VIII. oszt. tan. 3. „Népdalegyveleg", Vajda Emiltől. Előadja az ifjuság zenekara. 4. „Boldogság", Lázár Vilmostól. Szavalja Biró Nándor VII. oszt. tanuló. 5. Liszt Ferencz: „II. magyar rhapsodia". Előadják zongorán Róbert Emil és Széll Kálmán VIII. oszt. tanulók. 6. „Jóczik Jónás", Tompa Mihálytól. Szavalja Diemár Kálmán VI. o. tan. 7. „Kurucz nóták". Énekli az ifjuság énekkara. 8. »A holt költő szerelme« (melodráma), irta Jókai Mór, zenéjét szerzé Liszt Ferencz. Szavalja Podhráczky Ferencz; zongorával kiséri Róbert Emil, hegedüvel István János VIII. oszt. tanulók. 9. Induló. Előadja az ifjuság zenekara.

— **Az önkéntes tüzoltók** ma (vasárnap) d. u. 2 órakor a barompiaczi téren záró-gyakorlatot tartnak.

— **Főszolgabirói helyettesités** Benedek Imre, az oklándi járás főszolgabirója még folyton gyengélkedik. Ujabb szabadságot kért és kapott. Szakáts Zoltán szolgabiró, a ki eddig helyettesitette, Székely-Keresztuton elfoglalta helyét s most vármegyénk főispánja Szabady Tivadar helybeli szolgabirót küldötte ki a hivatal vezetésére. Szabady a hivatalt tegnap vette át.

— **Szinészet.** Csik-Szeredából, Fekete Béla szinigazgatótól azt az értesitést vettük, hogy e hó 2-ára hirdetett előadásainak sorozatát Festetich gróf orsz. szinészeti felügyelő vizsgálatai miatt csak e hó 7-én kezdheti meg városunkban

— **Képviselői beszámolók.** László Mihály dr, városunk szabadelvü-párti képviselője mult vasárnap délután, a kir. főreáliskola tornacsarnokában tartotta meg beszámoló beszédét, melyet igen nagy közönség hallgatott végig. A képviselőt a beszámolás helyére Hlatky Miklós vezetésével küldöttség hivta meg. Zajos éljenzések után Nagy Samu dr, pártelnök felhivására a képviselő megtartotta beszámolóját, melyben „vázolta a Széll Kálmán kormányra lépte előtti állapotokat, majd áttért Széll Kálmán müködésére, a ki megmentette az alkotmányt, kibékitette a pártokat és visszaállitotta a régi szabadelvüséget, melynek zászlaját egykor Deák Ferencz lobogtatta. Megemlékezett Széll nagy küzdelmeiről és győzelmeiről a kiegyezés körül s kijelentette, hogy ha a vámközösséget méltányos alapokon az osztrák kapzsiság miatt fentartani nem lehet, akkor a nemzet rá fog térni az önálló vámterületre. Beszéde további részében Hegedüs Sándor kereskedelemügyi és Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter tevékenységéről beszélt. Azután a vallási, illetőleg felekezeti békebontókról szólt, a kik, mig egyrészről az ország megosztására törekednek, másrészről Erdélyt, a Székelyföldet, mely mindenkor a vallási türelem, a felekezeti béke bölcsője volt, föl akarják forgatni és védtelenné tenni a nemzetiségi hullámok ellen. Nincs szükség, ugymond, sem katholikus, sem protestáns, sem zsidó felekezeti pártokra, hanem szükségünk van egyetértésre, testvéri szeretetre és közös munkálkodásra. Majd a nemzetiségi bujtogatókról beszélt. Szólt még a közigazgatás államositásáról és a vidéki városok jelentőségéről. Végül megemlékezett azokról a támadásokról, melyeket egy-két oldalról Széll Kálmán ellen intéznek s a melyeknek szerinte semmi jelentőségük sincs. Az egész ország tudja és látja, hogy Széll Kálmán képviseli az igazi szabadelvüséget s a támadók is igen jól tudják, hogy nincs kormány, mely szabadelvü alap nélkül csak kuszonnégy óráig is fönn tudná magát tartani." Közben kijelentette, hogy Hegedüs miniszter a székely iparosok ügyét annyira szivén viseli, hogy szükséges munkagépeket a hozzáfordulóknak ingyen bocsát rendelkezésükre. Ezeknek kieszközlésénél, valamint a polgárság barmely más kérései teljesitésében szivesen szolgálatukra áll. Solymossy Lajos dr köszönetet mondott a polgárság nevében s inditványozta, hogy a kormányt táviratilag üdvözöljék. Ezután Koncz Ármin felolvasta a Széll Kálmán magyar miniszterelnökhöz intézett távirat szövegét, mely igy szól: „László Mihály dr országgyülési képviselőnknek a mai napon Székely-Udvarhelyen elmondott beszámolója alkalmából az Udvarhely városi szabadelvüpárt mély tisztelettel üdvözli Nagyméltóságodat, mint az alkotmány megmentőjét és az igazi szabadelvüség vezérszellemét s biztositjuk Nagyméltóságodat hü ragaszkodásunkról, lelkes támogatásunkról, hogy honboldogitó munkálkodását, nemzetünk megerősitését czélzó terveit áldás és siker koronázza." Erre Széll Kálmán miniszterelnök a következő táviratban válaszolt: „Nagy Samu urnak, a szabadelvüpárt elnökének Székely-Udvarhely. A haza javát czélzó törekvésemben kiváló sulyt helyezvén további hazafias támogatásukra, szives üdvözletükért és kifejezett ragaszkodásukért legmelegebb köszönetet mondok. Széll Kálmán." Este a képviselő tiszteletére mintegy 200 teritékes közös-vacsorát adott a polgárság. Az első felköszöntőt Hollaky Arthur, vármegyénk főispánja a királyra mondotta Ezután Solymossy Lajos dr a kormányt, Jung Cseke Lajos apát Hollaky főispánt, Török Albert dr László Mihály képviselőt, majd a jelenlevő Tibád Antal közigazgatási birót, László dr képviselő pedig a város polgárságát éltette. Jung-Cseke Lajos apát teljes önérzettel és nyugodtsággal adott kifejezést érzelmeinek. Főispánunkra mondott köszöntőjének bevezető részében többek között kérdezte, hogy vajjon hallott-e tőle, vagy papjai közül bármelyiktől valaki csak egy szót is szószékről, nyilvános helyen, a melylyel bármelyik felekezet vallása lényegeit bonczolgatva, kritika tárgyává tette, avagy csak emlitette is volna? Eddig sem tették és ezután sem teszik. Főispánunk azon forró ohajtásának adott kifejezést válaszában, vajha e vármegye összes papjai hasonlóképen gondolkoznának és cselekednének! A hivatalos köszöntők után még számos szép beszéd hangzott el s közben Hegedüs Sándort, a székely minisztert is táviratilag üdvözölték. Mire a miniszter következőkben válaszolt: „Szives üdvözletüket őszintén köszönöm, legyenek meggyőződve, hogy a székelység közgazdasági érdekeit mindenkor szivemen viselem. Hegedüs." A képviselő szerdán utazott el városunkból, igen szép közönség lelkes éljenzésétől kisérve.

Heltai Ferencz dr, az oklándi kerület szintén szabadelvü-párti képviselője szerdán kezdette meg hat napra tervezett beszámoló körutját kerületében. Okt. 31-én Felső-Rákos, Bibarczfalva és Magyar-Hermány; e hó 1-én Olasztelek, Bardocz, Füle, Száldobos községekben és a kerület központján Homoród-Oklándon tartott beszámolót. Mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Oklándon egy óránál tovább fejtegette a lefolyt két év politikai eseményeit, a pártok helyzetében és a kormányban beállott előnyös változásokat, a kormány programmját, melyet magáénak vallott. Ezután Pál Ferencz unitárius pap inditványára Széll Kálmán miniszterelnökés Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszternek üdvözlő táviratot küldöttek. A beszámolót társas vacsora követte, hol Demeter Dénes karácsonfalvi unitár pap, a választók lelkes éljenzésével honorált pohárköszöntőt mondott Széll miniszterelnökre és kormányára E hó 2-án Lövéte felé vette utját a képviselő s majdnem minden községét bejárja.

— **A tanitók mulatsága.** Az „Udvarhelymegyei Tanitó-Egylet" folyó évi XXVI-ik közgyülésével kapcsolatosan, a sz.-keresztúri áll. tanitóképző-intézetnek 30 év alatt végzett növendékei találkozása alkalmából, 1900. évi november 7-ikén, a tanitóképző-intézet tornatermében, a »Tanitók Háza« javára Méltóságos Hollaky Arthur, Udvarhelyvármegye főispánja, Nagyságos Gyertyánffy István, kir. tanácsos, nyugalm. polg. isk. tanitóképzőintézeti igazgató és Nagyságos Sándor Mózes, kir. tanácsos, udvarhelyvármegyei kir. tanfelügyelő védnöksége alatt — az alább irt bizottság tánczczal egybekötött dal- és zene-estélyt rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghivják: Végler Gyula, r. b. elnök. Szász Béla, r. b. pénztáros. Darkó Lajos, r. b. jegyző. Mántó György, r. b. ellenőr. Balogh Róza, Szász Ferencz, Viola Miklós, Gombos Róza, Tóth Vilmos. Belépti dij: Személyenkint I. hely (4 sor) 2 K 40 f — II. hely (3 sor) 2 K — III-ik hely (3 sor) 1 K 60 f — Állóhely 1 K — Tanulójegy 50 fillér. Kezdete este 7 órakor. Felülfizetéseket hálás köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a bizottság. Jegyek előre válthatók az állami iskola igazgatói irodájában, este a pénztárnál. Müsor: 1. Népdalok. Gaál F.-től. Előadja: az áll. Tanitóképzőintézet önképzőköri Dalköre. 2. Alkalmi költemény. Irta és előadja: Sándor Domokos, tképző int. tanár. 3. „Andante et Polonaise Concert." E. Ketterer-től. Előadja: Sándor Ella urhölgy. 4. „Hajnal uram". Szövegét irta E. Kovács Gyula, zenéjét Kelemen Lajosné. Előadják: Szász Ferencz, áll. tanitó, zongorán kiséri Végler Gyula, zenetanár. 5. Monolog. Előadja: Tóth Vilmos, áll. tanitó. 6. Trios Pour Pianó, Violon, Violan Cello par J. N. opus 12. Andante et finale. Előadják: zongorán Végler Gyula, zenetanár, hegedün Baczó Lajos, ev. ref. lelkész és gordonkán Borsai Sámuel, honvéd zenekarmester. 7. „Dalár Stricke." Genie Richárd-tól. Előadja: az áll. Tanitóképző-intézet önképzőköri Dalköre, zongorán kiséri: Lázár Dénes, IV. oszt. kép. növendék. Táncz. Vendéglősről gondoskodva van.

— **A polgári fillérestély** mult hétfőn igen jól sikerült. Minden egyes pontjában kitünő volt a müsor. A holnapit Derzsi Irma, Ráduly Miczi, Válentsik Endre és Jakabovszky József rendezik. Hancz Sándor szaval, Nyitrai József monologot, Opris Miklós éneket ad elő.

— **Birói eskü.** Knörr Ferencz dr, helybeli kir. tvszki albiró hétfőn elfoglalta állását és teljes ülésben az esküt letette. Az ülésen Simó Balázs dr, elnökhelvettes elnökölt.

— **Eljegyzés.** A czeglédi Unghváry László-féle hirneves gyümölcsfa-iskola vállalat czégvezetője és beltagja Unghváry Sándor jegyet váltott Nagy-Kőrösön idősb özv. Czira Lajosné leányával, Marcsával.

— **Torró Dénes** szentlászlói ev. ref. pap okt. 29-én foglalta el hasonló állását Süköben.

— **Tréfás dalestély.** A következő meghivót vettük: Meghivó a vármegyeház disztermében 1900. nov. 11-én tartandó tréfás dalestélyre. A ki magának egy élvezetes estélyt (?!) akar szerezni, az jöjjön el f. évi november 11-én tartandó Tréfás Dalestélyre. Ez estélyen láthat, hallhat müvésziesen előadott dalt, couplét, mono-, dia-, triologot, quartett és quintettet; nevethet, tánczolhat, ehetik és ihat kénye kedve szerint! Itt bárki is elfelejti búját-baját stb. legalább egy estély(?!)re. Müsor: 1. Boxer-induló! melyet a boxerek pekingi megfutamodásuk alkalmával a szövetséges csapatok előtt énekeltek, előadja a dalegylet. 2. Szerelmes história. Monolog, zongora kisérettel előadja Molnár Imre tanár ur. 3 Állat-quartett, előadják: 1 macska, 1 tyuk, 1 kutya, 1 disznó, zongorán kiséri 1 majom. 4. Egy butorozott szoba kiadó, egy felvonásos bohózat énekkel, németből forditotta Klein Mór. Szereplők: Berényi, üzletvezető ifj. Szemerjai Károly. Erzsi, neje Szabó Farkasné önagys Dr Zsebvágó Tréfa József. Rémes, állatszeliditő Zenglitzky Károly. Romeó, szinész Papp Sándor. Kohn, kereskedő Szántó Ferencz. Hangász, karmester Koncz Lajos. Jelen idő, történik helyben 5. Egyszer egy, másszor egy. Couplé, zongorakisérettel előadja a dalegylet, jelmezekben 7. Bretagnei dal „Lári letto" előadja zongora kisérettel Szántó Ferencz. 8. „Kinai zenekar hangversenye", előadja az ez estélyre direkt Kinából hozatott Csiáng-Fui zenekar, kinai nemzeti diszöltözékben. 9. Bordal. Verditől, zongorakisérettel előadja a dalegylet. 10. Couplék Belépti dij: Személyjegy 2 K, családjegy 3 tagra 4 K, diák- és gyermekjegy 1 K, karzati számozott ülőhely 1 K, karzati állóhely 1 K. Kezdete este 7 órakor. A müsor lejátszása után tánez reggelig. — Az estély teritett asztal mellett lesz; asztalok társaságok által novemb. 11-én délelőtt a helyszinén lefoglalhatók. Karzati ülőhelyek előre válthatók Gyertyánffy G. könyvkereskedésében. A Dalegylet rendezősége.

— **Vandalismus.** Példátlan rombolást vittek véghez Solymossy Endre ev. ref. kollegiumi tanárnak a Sósfürdő körül levő gyönyörü növésü fenyvesében. Halottak napjára koszoruba kötötték a vandal kezekkel lerombolt fenyves lombjait. Vajjon minő kegyeletes érzés lehet, az ilyen tettekre képes egyénben? Lélektanilag nehezen fejthető meg ez a problema.

— **Köhögés** gyakran előhirnöke a tüdőbajnak, miért is nem ajánlható eléggé ilyen köhögés gyors megszüntetése. E czélra legmelegebben ajánlhatjuk a kitünő izü és páratlan hatásu Réthy Béla b.-csabai gyógyszerész által készitett pemetefü-czukorkát, mely mindennemü hurutot, rekedtséget néhány nap alatt biztosan megszüntet. E közkedvelt czukorkák mindenütt kaphatók dobozonkint 60 fillérért.

— **A távbeszélő-vonal** Székely-Udvarhely és Oklánd között kiépült s már napok óta lehet beszélni. Tiles Nándor központi posta- és távbeszélő főtiszt még a mult héten elutazott.

— **Követésre méltó** szép dolgot cselekedett a küsmődi dalkar. Ugyanis az egyház lelkésze, Baczó Lajos távozása alkalmával, ki e dalkarnak megalkotója s vezetője volt, a dalkarnak 205 K 52 fillér vagyonát, minthogy nincs reménye ahhoz, hogy a dalkar a vezető távozása után is fennállani tudjon, folyó évi szeptember hó 30-án tartott gyülésében egyhangu határoztattal alapitvány képen átadta az ottani ev. ref. egyháznak orgona alapra, azon föltétellel, hogy ezen összeg első évi kamatából a templom énekeskönyvekkel láttassék el. Vajha sokan követnék e példát! — s.

— **A csuz- és köszvényes** bántalmak meglepő gyorsan szünnek meg a Widder-féle reuma szesz használata által. Widder Gyula gyógyszerész ezen hirneves és orvosi tekintélyek által is kipróbált szere kapható minden gyógyszertárban. Egy kisérlet után háziszerül alkalmazza mindenki, mert fog- és fejfájást is megszüntet 5 percz alatt. (Bővebbet a hirdetések között.)

— **Péter Lajos** asztalos-segéd, ki Balázs Mihály helybeli asztalosmesternél dolgozott, hétfőre virradó éjjel sziven lőtte magát.

— **Halestélyek városunkban**. A pilseni sörcsarnokban (Nemzeti Kávéház és Étterem, Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utcza) e hó 1-én Sándor István vendéglős igen sikerült halestélyt rendezett, Kónya Sándor első zenekara közremüködésével. Sándor Istvánné ezuttal is bebizonyitotta, hogy jó gazdasszony. Oly izletes volt a halpaprikás, rántott hal és turós csusza, hogy csak kóstolóba jutott. Már este 7 órakor zsufolásig telve volt a konyha csészékkel felfegyverkezett cselédekkel, kik közül igen sokan ismételve visszatértek. Nem is csoda, hisz egy nagy adag halpaprikás 80, rántott hal 90 és turós csusza 40 fillér volt. Az étteremben szintén igen sokan vacsoráztak. Sándor István felkérésére szivesen tudatjuk az érdeklődő közönséggel, hogy ezentul hétrőlhétre rendez hasonló estélyeket. A legközelebbi halestély e hó 9-én (pénteken) lesz.

Apróhirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betüvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.)

Tiszta bort, likőröket, rumot venni akarók, kérjenek árjegyzéket Székely-Borkereskedéstől Székely-Keresztur.

Esztergályos. Székely-Udvarhelyt, a Kossuth utczában levő mühelyében **Balázs Károly,** Budapesten kiképezett esztergályos-mester készit: mindenféle esztergályos munkát bármily finom kivitelben. Esztergályos butorok és butorrészek, konyhai kellékek a legjobb minőségben, hordócsapok versenyképes áron és pontos kiszolgálás mellett.

Háztartás.

Baromfi kiállitás Segesvárt. Felkérés folytán közöljük az alábbi sorokat: Folyó évi november hó 10-12. napjain Segesvárt a városház nagytermében rendezendő baromfi kiállitásra igen sok bejelentés érkezett, a minek következtében ezen kiállitás baromfi tenyésztésünknek igen örvendetes és tanulságos képét fogja bemutatni. A kiállitást képezni fogják a legkülömbféle fajtáju tyukok, kacsák, óriás ludak, pulykák, diszszárnyasokból egy feltünő szép gyüjtemény, galambok, tengeri nyulak, madarak és kitömött állatok számos példányban csinos ketreczekbe elhelyezve. A kiállitásra beküldött baromfiak közül több lesz eladó, s igy háziasszonyainknak, de főleg gazdáinknak itt alkalma nyilik jófajtáju, szép és hasznos szárnyasok beszerzésére. Ez alkalommal kiállitási sorsjáték is fog rendeztetni. A huzás napja november 12-én a kiállitás helyiségében. Egy sorsjegy ára 50 fillér s kapható a kiállitási bizottságnál Segesvárt. Felhivjuk vármegyénk lakosságának figyelmét e tanulságos kiállitásra, a melyre tisztelettel meg is hivjuk. Segesvárt, 1900. okt. 25. A kiállitási bizottság.

Egyes háztartási szükségletek árai (Gál János nagykereskedő heti jelentése a „Székely-Udvarhely" számára) — Lisztek 100 kilónkint: **0**=27·80. **1**=26·60 **2**=25·40. **3**=24·40. **4**=23·40. **5**=22·40. **6**=21·40 **7**=19·00. — Czukor süvegben kg. 94 fillér, 1 kg. 96 fill. □ czukor nagyban kg. 96 fill. 1 kg. 1·04. — Kávék kg. 2·20-4·80-ig. — Rizs kg. 30—64 fillérig. — Király- és árpakása 0-68 fillérig. — Dara 30 fillér. — Budapesti köles kása 1 kg. 30 fillér. — Tengeri (törökbuza) 20 lit. 1·88. — Stearin gyertya (asztali) csomagonkint 52—88 fillérig. — Hájzsir hordónkint 124·— 1 kg. 1·30. — Petróleum (brassói) I-a hordónkint 37·50 fillér, kevesebb vételnél 38·50. 1 kanna nafta 17·00. — Eczetszesz nagyban 100 kg 76·00, kisebb mennyiségben 80, 88, 90, 1·— Szappanok 24—26 fillérig rudankint.

Szerkesztői üzenetek.

Riczi. Kedves munkásságát mindig hálásan vesszük. Gyöngysorok azok. Vajha minél gyakrabban élvezhetnők! Szives üdvözlet!

F. L. Budapest. Barátságos üdvözletedet köszönjük. Ugy szintén a közleményeket is. Az a lap nem jár nekünk s igy nehéz volt oly gyorsan hozzátérnünk. Kérdésedre köszönettel mondjuk: igen.

Gy. I. Az „ötös forgó" beválik és közöljük. Azon urnak állitása, legalább is tévedésen alapul. Mi tőle csak informácziókat kértünk, hogy az ügyet minden oldalról ismerjük. Ez pedig nem jelentheti az általa — állitólag — elmondottakat. Nem való tehát és nem is lehet.

P. S. Debreczen. Beválik és közelebbről hozni fogjuk. Szives érdeklődését köszönjük.

L. G. Hétfőn jobb lenne. Szivességét köszönjük.

Naptárkedvelőnek. A „Székely-Udvarhely" kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése, Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utcza) **már most beszerezheti naptár-szükségletét.** Rendkivül nagy választék áll rendelkezésére a legjobb naptárakból.

BETEGH PÁL,
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Közönség köréből.*

Felelet.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja f. évi 43. számában a „Közönség köréből" czimü rovatban Godra Mihály körjegyző és Orbán János gyógyszerész urak, mint képviselőtestületi tagok csekély személyemmel is foglalkoznak, sőt mint „felettes hatóság" — nem fizetnek ugyan, de fenyegetnek, mert az iskola felszerelését kérni merészeltem.

Büszkének is mondanak; no ezt ahoz értő emberek birálhatnák el.

Szerénytelenség tőlem az igaz, de bizonyos önérzettel tekintek eddigi munkáimra e községben, melyeknek kivitelében üres frázisokkal, képmutatással nem éltem. Ez önöknek nem tetszik; nem szereti mindenki az egyszerü, hétköznapias, de hasznos munkát.

Egyszerü az épület is, melyen mint tanitó e községben 18 éve dolgozom — eddig — csendességben. Nem kártyavár, mint a minőt önök alig egy évi ittlétök alatt épitettek és tetejéről mutogatják feltünési betegségben szenvedő becses énjöket.

No, meg lehetnek magukkal elégedve: Látták a nevüket nyomtatásban.

Győrfi István,
tanitó.

*) Az e rovat alatt megjelent közleményekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

Hivatalos rész.

Járvány. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 18519—900. alisp. Udvarhelyvármegye polgármestere és valamennyi község elöljáróságának. Közhirré tétel végett értesitem, hogy Székely-Udvarhely város sertés állományában fellépett sertésorbáncz miatt a zárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhelyt, 1900. évi október hó 26-án. Damokos, alispán.

Körözések. Udvarhelyvármegye alispánjától. 18303., 18308., 18309., 18563—1900. alisp. sz. Mind a három főszolgabiró- és Székely-Udvarhely város főkapitányának. Körözés végett értesitem, hogy Simon Mózes homoródszentmártoni lakosnak 1 drb 4 éves, kékesszőrü, felálló szarvu meddő tehene a közlegelőről folyó hó 8 án; Székely-Keresztur nagyközségből pedig 1 drb 5 hónapos fehér gönne malacz elveszett. Különös ismertető jelei: jobb füle behasitva, balfülén egy szőrös szemölcs, két hátsó lába befelé görbe. Szent-Király község határán 1 drb vörösszőrü, fehér szarvu ökör; Homoród-Jánosfalva községben pedig f. évi okt. 10-én éjjel a mezőőrök által 1 drb 4 éves fehérszőrü, téglássárga szarvu, minden észrevehető bélyeg és jegy nélküli tehén felfogatott. Nyakán kötéllel felkötve egy vas harang van. Székely-Udvarhelyt, 1900. október hó 26-án. Alispán helyett: Gróf Lázár Ádám főjegyző.

Hirdetések.

Olcsó alkalmi vétel!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy miután áruraktárom igen tulhalmozott, a mai naptól kezdve az összes **divat, rőfös és rövidáru készletemet**

RENDKIVÜL OLCSÓRA

szállitottam le, miért is ezen körülményt becses figyelmébe ajánlom.

Székely-Udvarhelyt, 1900 nov. 1. Tisztelettel: *Szenkovits János.*

Olcsó alkalmi vétel!

Nagy: Mondd csak kérlek, vettél már magadnak egy osztálysorsjegyet

Balogh: Még nem, mert nem tudom, melyik a legszerencsésebb főáruda.

Nagy: A legszerencsésebb főáruda

BIHARI EDE
Budapest,
IV., Városház-utcza 14.

Gondold csak kedves barátom, minő szerencsés ember, rövid idő alatt már kétszer nyerték nála a jutalomdijat.

Balogh: Mi az a „jutalomdij"?

Nagy: Jutalomdij, barátom az a legnagyobb nyeremény

600,000

korona. Én ebben a főárudában játszom és mondhatom, hogy nagyszerüen szolgálnak ki, a huzás után azonnal lakásomon van a huzási jegyzék.

Balogh: Mikor van az I. osztály huzása?

Nagy: Az már f. évi november 15. és 16-án van és 1/1 sorsj. 12 K. 1/2 sorsj. 6 K. 1/4 sorsj. 3 K. 1/8 sorsj. K 1.50

De nem ajánlatos sokáig késni, mert közel a huzás előtt szörnyü nagy nála a kereslet.

Balogh: Ugy, akkor azonnal rendelek magamnak egy sorsjegyet

BIHARI EDE főelárusitónál
Budapest, IV., Városház-utcza 14.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatásu köszvény, csuz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csuzfájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasitással **1 K, erősebb 2 korona 40 fillér.**

Kapható csaknem az összes gyógyszertárakban.

Postán utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a késztitő:

VIDDER GYULA

gyógyszerész S.-A.-UJHELY.

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszertárában, Király-utcza 12. és az Egger-féle „Nádor gyógyszertár"-ban, Váczi-körut 17.
Sz.-Udvarhelyen: Solymossy János és
Sz.-Keresztúron: Lengyel Samu gyógyszertárában.

Az 1895. évi cairói s az 1895. évi londoni egészségügyi kiállitásokon diszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Számtalan elismerő és köszönő levél. Bámulatos gyógyeredmények.

Marhahus kilója 36 krtól 40 krig. | Marhahus kilója 36 krtól 40 krig.

MÉSZÁROS- ÉS HENTES-ÜZLETET

nyitottam Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utczai saját házam üzleti helyiségében („Budapest"-szállóval átellen). Naponta friss virsli, szafaládé, lengyelkolbász, parizer, kassai és szebeni felvágottak, friss zsir és turó nálam a legszolidabb árakban, pontos és tiszta kiszolgálással. Ugyszintén friss marha-, sertés- és borjuhusok is kaphatók. Helyiségemben elkülönitve termények tengeri (törökbuza), buza, rozs, zab stb. legolcsóbb elárusitásával és legmagasabb árban való megvételével is foglalkozom. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Szives pártfogást és hazafias támogatást kérve, vagyok

kész szolgálattal:

Balásy Ignácz,

mészáros és hentes.

Legfinomabb egyiptomi szivarkapapir és hüvely.

A HÖLGYEK

nagyrésze nem szokott arra gondolni, hogy a **szépséget gondosan kell ápolni.**

Igen gyakran a toilette-hez a legolcsóbb szappanokat, legrosszabb és ártalmasabb arczkenőcsöket és mosdóvizeket használják, a melyek elpusztitják a bőr- és arczszin üdeségét. A ki e veszélyes szerektől megmentődni s valóban kipróbált szert akar, ajánlom, hogy toilette-hez kizárólag csakis

Dr Sihulszky-féle arczkenőcsöt,
„ „ „ mandula-korpa szappant,
„ „ „ mosdóvizet

használjon, mert ez minden szeplő, májfolt, bőrtisztátalanság ellen a legbiztosabb hatásu szernek bizonyult, mely a **szépséget** és **üdeséget nemcsak létrehozza**, hanem **állandóan fenn is tartja.**

Végül szives figyelembe ajánlom diszmü-áru dusan berendezett raktáromat, hol állandóan kaphatók: **legfinomabb rizsporok** (Pouder), **illatszerek** és **pipere szappanok! pénz-, dohány-, szivar-, czigaretta-tárczák; ruha-, haj- és fogkefék** stb. stb.

(Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utcza.)

Teljes tisztelettel:

GÁL JÁNOS,

m. kir. dohánynagytőzsér.

Sargs-féle Kalodon fogcrém.

Mindenféle szájvizek és fogporok.

Ujdonság! Thymol fogcrém. Ujdonság!

Nagy lámpa raktár.

A helyi és vidéki **épitkező közönséget** ez uton van szerencsém értesiteni, hogy mindenféle üvegezéseket a legjutányosabb árak mellett elvállalok

A munkálatoknak **pontos** és **gyors** kiviteléről kezességet vállalok, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönségesebb üvegtábláim is csehországi sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek. — Továbbá van szerencsém egész ujonnan berendezett **porczellán-, füszer- és lámpa-üzletemet** a helyi és vidéki közönség szives pártfogásába ajánlani.

A nagyérdemü közönség szives megrendelését kérve, vagyok

teljes tisztelettel:

Szentpétery Gergely.

Legjutányosabb árak.

Üvegezési vállalat.

Debreczeni lisztek.

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek *valódiságáért* teljes felelősséggel szavatol:

FERNENGEL GYULA

jóhirü pinczéjéből **Székely-Udvarhelyt** (Kossuth-utcza) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.

Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

BOR. 1—2 éves homoki ó-bor. 22 krtól 32 krig. Ujbor október 20-tól kezdve 16 frttól 24 frtig.

Szőlővessző. Fajtiszta, kitünően beérett 11 jeles csemege- és 11 borfajból. Sima vessző 2 és fél frttól felfelé. 2 éves gyökeres 12 frttól felfelé.

Nemes eperfa. 2—3—4—5 éves igen erős csemete 6 láb magasan ojtva 30 krtól 60 krig. Nagybani vételnél 10—50 százalék engedmény.

Birsojtvány. Rendkivül nagygyümölcsü 7 fajban. Vannak rendelőim, kik ezer számra ültetik, mert rendkivül hamar és bármilyen talajban bőven terem. A szép növésü 2—3—4—5 éves fák drbja 15 krtól 50 krig. Nagy vételnél olyan engedmény, mint az **epernél.**

Spanyol meggy. Pándi vagy Kőrösimeggy. Gyümölcse rendkivül keresett, mert befőzésre legalkalmasabb. 2—3—4—5 éves fák drbja 15 krtól 50 krig. Nagy vételnél oly engedmény, mint az **epernél.**

Diófa. Könnyü törctü, 2—3—4—5 éves fák ára 15 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél 10—50% engedmény.

Mindenféle nemes **gyümölcsfa.** Körte, alma, szilva, őszi és kajszinbaraczk, cseresznye, meggy, szelid gesztenye, lasponya, **szomoru** alma, **szomoru eper** magas és törpe alakban. Ára 15 krtól 50 krig. Nagybani vételnél tetemes engedmény.

Kiselejtezett ojtvány. 2—3—4—5 éves példányok ára 2, 5, 7, 10, 15 kr.

Mindenféle vadoncz. 1000-re 5.85 forinttól 19 frtig.

Akácz. 1—2 éves. 1000-e 3·50 frttól 12 frtig. Végtelen nagy készlet.

Sövénykészitésre gleditsea (lepényfa, Krisztuskoronája), 1-2 éves, 1000-e 4 frttól 14 frtig.

Sövénykészitésre maclura aurentica 1000-e 5·85 forinttól 20 forintig.

Kerti eszköz. Horoló szőlőültető vas, kerti fürész, olló, görbe szemző, valamint ojtókés, jelfa, ojtókenőcs igen olcsó áron és kitünő anyagból.

Viszonteladók kerestetnek s ezek 20—30 százalék engedményen tul 6 heti, esetleg 4—6 havi hitelt is kapnak. **Ár- és névjegyzéket** küld:

Unghváry László *Czeglédről.*

BACZÓ LÁSZLÓ

férfiszabó üzlete

Székely-Udvarhelyt, Főtér, a Gyertyánffy-féle kereskedéssel szemben.

Pontos kiszolgálás! **Szolid árak!**

Van szerencsém a m. t. közönség szives figyelmét nagy választéku legdivatosabb raktáron tartandó férfiruha szövetekkel felszerelt ***férfiszabó üzletemre*** tisztelettel felhivni. — Azon körülmény, hogy a budapesti első szabászati iskolát sikeresen végeztem, teljes biztositékot nyujt a m. t. közönségnek, hogy pontos és izléses öltönyöket vagyok képes előállitani. Ezzel és lelkiismeretes kiszolgálásommal igen tekintélyes vevőkört sikerült megnyerhetnem. Köszönetet mondok a szives pártfogásért, kérem azzal továbbra is megtisztelni kegyeskedjenek.

Továbbá van szerencsém a m. t. kö-közönség becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre egészen friss legjobb minőségü szövetekkel raktáromat dúsan kibővitettem.

Kész szolgálattal:

BACZÓ LÁSZLÓ

férfiszabó.

Hazai és angol szövetek! Csinosság és tartósságért jótállás!

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET

SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utcza.

Tagjainak keresete-, hitele- és üzleti érdekeiknek előmozditását tüzte feladatául. Ajánlja **az erdélyi részekben páratlanul álló** olcsóságu és kitünő **czipőfelsőrészeit** minden alaku czipőkhöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor ültetett ökör- és bivaltalpak 90 - 1.35-ig. Angol talpbélés, cseres hasitott, bocskor talpak. Tehén-, pitling- és borjubőrök (fekete és vikszos). Különféle legfinomabb zergék. Csizma- és czipőbélések mindenféle szinben (juhbőr). Legfinomabb szatén és lag, kidtbőr, franczia sevro, oroszlag. Szijgyártók részére blank és szines juhlag minden szinben. Czipő- és csizmakellékek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és kocsimosó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. *Czipőkenőcsök fekete és sárgaczipőkhöz legolcsóbban itt kaphatók.* E szövetkezetnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt évi 2 koronás összegekben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bármikor lehet jelentkezni a szövetkezet helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. **Uj!**

A nagyméltóságu m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és czélszerünek ismertetett el.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS.

Ő fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi fensége Szalvátor Lipót főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbesttalppal bélelt czipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadászczipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-czipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelők, mint megfelelők voltak a szalon-czipők.

Zágráb, 1898. julius 8. **Krahl**, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szives tanácsát köszöni tisztelő hive

Dánoson, 1897. szeptember 17. **Wekerle Sándor.**

Köszönetnyilvánitás Cho . . . Olga grófnő udvarhölgytől.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fill. egyszerü I kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Viszontelárusitóknak megfelelő árengedmény

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospektusok és köszönetnyilvánitások ingyen

Az asbestáru-gyár képviselete:

Bőripar-szövetkezet *Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utcza.*

Pilseni ősforrás! Pilseni ősforrás!

NEMZETI KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM

SZÉKELY-UDVARHELYT (Kossuth-utcza).

A SÖR-ök „SÖR"-e, azok királya:

A „PILSENI ŐSFORRÁS SÖR".

Ennek az orvosi tekintélyek által is kitünő minőségünek elismert, egészségügyi szempontból megbecsülhetetlen italnak kimérésére csarnokot nyitottam.

Tisztán kezelt **valódi erdélyi borok**-kal, **jó magyar konyhá**-val okáll a nagyérdemü közönség rendelkezésére. — Reggeli, ebéd, vacsora abonnement-tel kényelmesen berendezett helyiségemben, valamint házakhoz szállitva is — nálam a legolcsóbb árakban kapható. — **Vidéki közönség részére — szükség esetén — egészen külön szobával rendelkezem, hol a legolcsóbb és izletesebb ellátást biztositom.**

A n. é. közönség látogatását kérve, vagyok és maradok

Naponta változatos étrend; **egy villás zóna-reggeli 8 kr** (16 fillér)

legalázatosabb szolgája:

Schneider G. A.
Sándor István.

PANAJOTH ALBERT MÜLAKATOS TECHNIKAI MÜHELYE.

SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesiteni, hogy jó nevü üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok **valódi Singer** és **Medium** (posztó-varró), **Viberatis arikahajós** és **börvarró Hové,** valamint **szabó gépeket,** melyek már többeket fölülmultak. Valódi aczélgépeimért **10 évig jótállok** s vevőimet azon kedvezményben részesitem, hogy a **nálam vásárolt gépeket ingyen javitom.** A varrógépek raktáromon 33—100 frtig kaphatók.

A legfinomabb **angol kerékpárok** és **kerékpár-kellékek állandóan nálam** legolcsóbban kaphatók. Raktáron tartott **gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél óra alatt** kerékpározni bárkit megtanitok.

Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vizvezetéki berendezések a legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek

Monarch-féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frttól 200 forintig.

Bármily gépek javitását, lakatos munkák, épületvasalások (rácsozatok), sirkeritések készitését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesitem.

Tüzelők (takaréktüzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részletfizetésre is.

Teljes tisztelettel:

Panajoth Albert.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt 1900.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.